

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1637/2017
05.09.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., Ул. ... бр. ..., чији су пуномоћници Зоран Марић и Милан Марковић, адвокати из ..., против туженог Друштва за производњу, трговину и услуге „ББ“ из ..., чији је пуномоћник Сава Обрадовић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3367/16 од 12.12.2016. године, у седници одржаној 05.09.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3367/16 од 12.12.2016. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 441/15 од 05.09.2016. године, ставом првим изреке одлучено је да се усваја тужбени захтев тужиле. Ставом другим изреке поништено је као незаконито решење туженог број ... од 08.01.2013. године и наложено је туженом да тужилу врати на послове помоћног израђивача горњих делова обуће или пак на радно место које одговара њеној стручној спреми, знању и радном искуству. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужилу накнади трошкове поступка од 350.490,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења – 05.09.2016. године до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3367/16 од 12.12.2016. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је на основу уговора о раду закљученог 01.10.2006. године, засновала код туженог радни однос на неодређено време на радном месту помоћни израђивач горњих делова обуће. Упозорењем од 08.08.2012. године тужила је упозорена на постојање разлога за отказ уговора о раду – непоштовање радне дисциплине самовољан одлазак са посла у 14.00 сати дана 22.07.2012. године, у коме је наведено и да ће јој се отказати уговор о раду ако поново учини исту или сличну повреду без поновног упозорења. Спорним решењем о отказу уговора о раду од 08.01.2013. године тужили је отказан уговор о раду због повреде радне обавезе и непоштовања радне дисциплине, јер је 22.07.2012. године у 14.00 сати самовољно напустила посао иако је послодавац захтевао да ради дуже, а 04.01.2013. године је опет непоштујући налог за прековремени рад самовољно у 14.00 сати напустила радно место без дозволе непосредног руководиоца, због чега јој је отказан уговор о раду на основу члана 179. тачка 2. и 3. Закона о раду.

Решењем Националне службе за запошљавање бр. ... од 01.10.2010. године тужили је утврђен 1. степен тешкоћа и препрека у раду, односно да су тешкоће и препреке мале и утичу на радну способност у односу на занимање или послове које лице може да обавља, те да има статус особе са инвалидитетом која се запошљава под општим условима, док је у образложењу решења наведено да је тужила способна за свој посао раднице на изради горњих делова обуће без рада на норму и поштеду послова који изискују тешко физичко напрезање.

Тужила је рођена ... године, има завршену средњу обућарску школу и око ... година радног стажа. Од 1999. године лечи се код лекара психијатра због депресије и рекурентног депресивног поремећаја (проблеми са памћењем, заборављањем, несаница). Осим тога, тужила има крварење у мозгу (исхемијске лезије), анамнестички синдром (епизоде несечања), повишен крвни притисак, стезање у грудима, слабост мистралног записка и слабост срца у целини, болове у крстима и вратном делу кичме и камен у оба бубрега. Због ових болести тужила готово свакодневно има болове у врату, крстима, раменим злововима, трњење у лактовима и шакама, као и прстима после два сата рада, ход на прстима и петама је отежан, брзо се замара, због чега није способна за тежа физичка напрезања и за дизање и ношење терета већег од 10 кг, за послове који изискују дуже ходање, стајање и седење у принудном положају, а није способна за посао који је везан за рад на норму или који захтева често продужено радно време, прековремени рад, јер то погоршава здравствено стање тужиле.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду од 08.01.2013. године и за враћање тужиље на рад.

Одредбом члана 179. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/2005, 61/2005, 54/2009), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на понашање запосленог и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду (тачка 2); ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца (тачка 3).

За постојање отказних разлога из члана 179. тачка 2. и 3. Закона о раду, потребно је да постоји радња запосленог која представља биће повреде радне обавезе, односно непоштовање радне дисциплине и која је противправна, као и кривица запосленог. Одсуство противправности чини радњу повреде легалном, зато што постоји околност која одређени поступак запосленог допушта.

Осим тога, за постојање наведених отказних разлога, потребно је да послодавац спроведе законит поступак отказивања у смислу члана 180. став 1. Закона о раду којим је прописано да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. тачка 1)-6) овог закона запосленог писменим путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање пет радних дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења, док је ставом 3. члана 180. прописано да ако постоје олакшавајуће околности или ако природа повреде радне обавезе или непоштовање радне дисциплине није довољан разлог за отказ уговора о раду, послодавац може у упозорењу да запосленог обавести да ће му отказати уговор о раду ако поново учини исту или сличну повреду, без поновног упозорења.

У конкретном случају тужени је на основу члана 180. став 3. Закона о раду, донео упозорење 08.08.2012. године у коме је наведен догађај од 22.07.2012. године, када је по оцени туженог тужиља самовољно напустила посао у 14.00 сати, иако је од ње захтевано да ради дуже, па је наведено да ће јој се отказати уговор о раду ако учини исту или сличну повреду без поновног упозорења. Спорним решењем од 08.01.2013. године тужени је тужиљи отказао уговор о раду, без поновног упозорења, међутим, у решењу је навео и догађај од 22.07.2012. године због кога се тужиљи отказује уговор о раду, па су и нижестепени судови расправљали о том чињеничном делу спорног решења, који је по оцени ревизијског суда ирелевантан за оцену његове законитости. Наиме, правно дејство упозорења из члана 180. став 3. Закона о раду је у томе да се запосленом само стави до знања да ће му се за поновљену исту или сличну повреду радне обавезе или поновљено исто или слично непоштовање радне дисциплине отказати уговор о раду, што значи да послодавац не може отказати уговор о раду због радње запосленог која је садржана у упозорењу, већ само због нових радњи или понашања запосленог (које у моменту доношења упозорења и не постоје). У овом случају те поновљене радње

повреде радне обавезе и непоштовања радне дисциплине су радње тужиље од 04.01.2013. године, наведене у спорном решењу од 08.01.2013. године, када је тужиља по оцени туженог самовољно у 14.00 сати напустила радно место, без дозволе непосредно надређеног радника, не поштујући налог за прековремени рад, па је тај чињенични део спорног решења релевантан за оцену његове законитости.

По оцени Врховног касационог суда, у радњама тужиље на дан 04.01.2013. године нема противправног понашања, јер, тужиља није у 14.00 сати самовољно напустила радно место, већ је по истеку осмочасовног радног времена, које је код туженог утврђено од 06.00 до 14.00 сати, отишла кући. Такође, нема противправног понашања тужиље ни у томе што је одбила да ради по истеку радног времена, зато што је у поступку утврђено на основу налаза и мишљења вештака др Влада Бабића да тужиља дуго година болује од више различитих болести због којих не може обављати послове који изискују често продужено радно време – прековремени рад, јер би то погоршало њено здравствено стање, а осим тога, решењем Националне службе за запошљавање од 01.10.2010. године је утврђено да је тужиља особа са здравственим сметњама које утичу на њену здравствену способност, што је туженом било познато. Како је чланом 81. став 1. Закона о раду прописано да запослени не може да ради прековремено ако би, по налазу надлежног здравственог органа, такав рад могао да погорша његово здравствено стање, а ставом 2. истог члана да запослени са здравственим сметњама, утврђеним од стране надлежног здравственог органа у складу са законом, не може да обавља послове који би изазвали погоршање његовог здравственог стања или последице опасне по његову околину, произлази да је тужиља оправдано одбила да ради дуже од пуног радног времена на дан 04.01.2013. године, што значи да нема противправности у радњама тужиље, па тиме ни повреде радне обавезе, односно непоштовања радне дисциплине.

Имајући у виду наведено неосновани су ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право с тим да ревизијски суд констатује да тужени током поступка није указао на акт којим су утврђене конкретне повреде радне обавезе, односно повреде радне дисциплине. Осим тога, ревизијским наводима се у претежном делу оспорава оцена исказа сведока, чиме се посредно оспорава утврђено чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. Закона о парничном поступку.

Како није образован отказни разлог из члана 179. тачка 2. и 3. Закона о раду, правилно је спорно решење о отказу уговора о раду поништено, а тужени обавезан на основу члана 191. став 1. Закона о раду да тужиљу врати на рад.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић